

УДК 796.032:540:378
ББК 75.4(0)

Юрій Олійник,
Богдан Лісовський

ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ОЛІМПІЙСЬКОГО РУХУ ТА ЇХНЕ ВІДОБРАЖЕННЯ В СИСТЕМІ ОЛІМПІЙСЬКОЇ ОСВІТИ СТУДЕНТІВ

Вивчено екологічні складові сучасного олімпійського руху та їхнє відображення в системі олімпійської освіти студентів з використанням історичного методу, теоретичного аналізу й узагальнення, анкетування студентів спортивних і не спортивних ВНЗ.

Розглянуто питання екологічних проблем сучасного олімпійського руху. Розкрито проблеми проведення Олімпійських ігор і подальшої експлуатації олімпійських об'єктів. Вивчено ставлення студентської молоді до екологічних проблем олімпійського руху. Запропоновано використання екологічних розділів у системі олімпійської освіти студентів.

Ключові слова: Олімпійські ігри, олімпійський рух, екологія, олімпійська освіта студентів.

Изучены экологические составляющие современного олимпийского движения и их отражение в системе олимпийского образования студентов с использованием исторического метода, теоретического анализа и обобщения, анкетирования студентов спортивных и не спортивных вузов.

Рассмотрены вопросы экологических проблем современного олимпийского движения. Раскрыты проблемы проведения Олимпийских игр и дальнейшей эксплуатации олимпийских объектов. Изучено отношение студенческой молодежи к экологическим проблемам олимпийского движения. Предложено использование экологических разделов в системе олимпийского образования студентов.

Ключевые слова: Олимпийские игры, олимпийское движение, экология, олимпийское образование студентов.

Studied the environmental components of the modern Olympic movement and its impact on the system of Olympic education students using the historical method, theoretical analysis and summarizing, questioning students sports and not sports university.

The article considers the ecological problems of the modern Olympic movement. Solved the problem of the Olympic Games and further operation the Olympic venues. Studied the attitudes of students about the environmental problems of the Olympic Movement. The use of environmental sections in the System of Olympic education students.

Keywords: Olympic Games, the Olympic movement, environment, Olympic education students.

Постановка проблеми та аналіз результатів останніх досліджень. Розвиток олімпійського руху й стрімке розширення його географії в умовах світової глобалізації детермінували виникнення ряду проблем і негативних явищ у спортивному світі, а саме: вживання допінгу, політизацію, комерціалізацію олімпійського спорту, екологічні проблеми проведення Олімпійських ігор [2; 3; 6; 7; 9; 14; 15].

Названі аспекти зумовлюють вразливість олімпійського руху, а отже, він потребує допомоги та захисту своїх цінностей. У зв'язку із цим, питання допінгу, екології, політики тощо неодноразово ставали предметом обговорення на міжнародних конференціях і заходах МОК, МОА, ЮНЕСКО, ООН, Грінпіс [13; 16–18].

На думку науковців, активному поширенню проблем олімпійського руху сприяють процеси світової глобалізації, спрямована на інтенсивну комерціалізацію олімпійського спорту діяльність МОК останніх десятиліть, а також взаємодія олімпійського спорту з професійним [1–3; 6].

Особливо важливим для сучасного суспільства є питання екології, оскільки воно торкається кожного, хто мешкає на планеті, а не спортсменів зокрема.

В.Платонов указує, що проведення таких масштабних заходів, як Олімпійські ігри, ставить перед їхніми організаторами серйозні екологічні питання. Забезпечення належними умовами величезної кількості атлетів, тренерів, представників держав і НОК, засобів масової інформації й туристів, які перебувають на Олімпійських іграх, є головною проблемою організаторів й екологічною небезпекою для довкілля. Тому вирі-

шення всіх аспектів, що стосуються підготовки та проведення Олімпійських ігор, слід поєднувати з профілактикою їхнього негативного впливу на природу [2].

Мета дослідження – вивчення екологічної складової сучасного олімпійського руху та її відображення в системі олімпійської освіти студентів.

Методи та організація дослідження. Для реалізації поставленої мети використані історичний метод, теоретичний аналіз й узагальнення, анкетування студентів спортивних і не спортивних ВНЗ України, Польщі й Словакії.

Анкетування охопило 893 студенти ВНЗ, серед них 217 – з Польщі та 676 – з України [7].

Так, серед українських ВНЗ опитано:

- Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, факультет фізичного виховання і спорту (127 респондентів із 4 навчальних груп);
- Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, факультет фізичного виховання і спорту (148 респондентів з 5 навчальних груп);
- Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, факультет фізичного виховання і спорту (84 респонденти з 3 навчальних груп);
- Луганський національний університет імені Т.Г. Шевченка, факультет фізичного виховання і спорту (54 респонденти з 3 навчальних груп);
- Харківська державна академія фізичної культури, факультет фізичного виховання і спорту (40 респондентів з 2 навчальних груп);
- Івано-Франківський національний медичний університет, стоматологічний і лікувальний факультети (46 респондентів з 2 навчальних груп);
- Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, факультет екологічної безпеки (61 респондент з 3 навчальних груп);
- Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, факультет математики (75 респондентів з 3 навчальних груп);
- Чернівецька філія національного технічного університету, “Харківський політехнічний інститут”, факультет інформатики (41 респондент з 2 навчальних груп).

Серед університетів Польщі в опитуванні взяли участь:

- Вроцлавська академія фізичного виховання, факультет фізичного виховання (59 респондентів з 3 навчальних груп);
- Жешувський університет, факультет фізичного виховання (36 респондентів з 2 навчальних груп), факультет туризму (65 респондентів з 3 навчальних груп), факультет філософії (24 респонденти з 2 навчальних груп);
- Вроцлавський філологічний університет, факультет слов'янських мов (33 респонденти з 2 навчальних груп).

В анкетуванні взяли участь дві категорії студентів (рис. 1).

До першої увійшли майбутні фахівці з фізичного виховання і спорту, зокрема, 453 студенти України та 95 – Польщі. До другої категорії увійшли студенти інших спеціальностей, з яких 223 – українські студенти й 122 – польські. Разом в анкетуванні взяли участь 893 студенти [7].

Порівняльна характеристика результатів анкетування майбутніх фахівців з фізичного виховання й спорту в Україні та Польщі дала змогу вивчити їхню думку щодо екологічних проблем сучасного олімпійського руху.

В анкетуванні взяло участь 453 студенти з 17-ти навчальних груп українських і 95 студентів з 5-ти навчальних груп польських університетів. Таким чином, в обох країнах узяло участь 548 студентів з 22 навчальних груп спортивних спеціальностей.

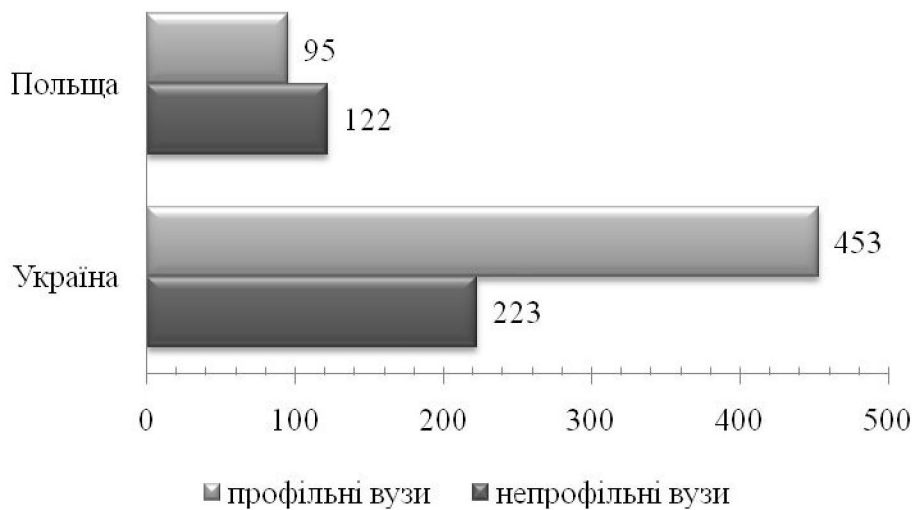

Рис. 1. Склад досліджуваного контингенту

Результати дослідження та їх обговорення. МОК в останні роки дедалі активніше бере участь в охороні довкілля. Аналіз міжнародних заходів, присвячених питанням захисту довкілля, засвідчив, що здебільшого їхнім ініціатором виступала ООН.

Так, у 1972 році Стокгольмська конференція прийняла два основних документи – Декларацію принципів і План заходів, що відіграли ключову роль у розвитку екологічної політики держав та активізації міжнародного співробітництва в цій сфері. Одним з історичних рішень конференції стало створення завжди чинного органу ООН з охорони навколишнього середовища – ЮНЕП. Окрім того, конференція оголосила 5 червня Міжнародним днем захисту довкілля [2; 11; 13].

У серпні 1975 року в Гельсінкі відбулася Нарада з безпеки та співробітництва в Європі, у якій взяли участь усі європейські країни (за винятком Албанії). Один із розділів прийнятого акта присвячено проблемам екологічної безпеки.

Під час Віденської зустрічі представників держав-учасниць ОБСЄ (Організація безпеки та співробітництва в Європі) у 1986 році особливу увагу було приділено обговоренню питань навколишнього середовища та виконанню умов Гельсінських домовленостей.

Уперше проблема охорони навколишнього середовища виникла на початку 70-х років ХХ ст. Місцева влада м. Денвер, обраного столицею XII зимових Олімпійських ігор 1976 р., як виявилось, не врахувала під час будівництва нових спортивних споруд вимог прихильників навколишнього середовища. Як результат – Ігри було перенесено в Інсбрук.

Про зв'язок спорту з навколишнім середовищем говорили на конференції ООН в Ріо-де-Жанейро (3–14 червня 1992 р.), де були присутні понад 15 тисяч делегатів із 178 країн світу. Саме тут МОК оголосив, що у своїй щоденній діяльності він постійно враховує наявність проблем довкілля у зв'язку з інтенсивним розвитком спорту й систематичним проведенням Олімпійських ігор.

Пріоритетними було виділено такі розділи діяльності МОК [2; 4; 5]:

1. Роз'яснювальна робота серед керівників галузі спорту щодо питань охорони навколишнього середовища.

2. Усестороннє врахування вимог з охорони довкілля при визначенні міст-кандидатів на проведення Олімпійських ігор.

3. Підвищення вимог до спортивних споруд у плаванні та підвищення їхньої безпеки для навколишнього середовища.

4. Співробітництво з урядовими й неурядовими організаціями з охорони довкілля.

Позиція МОК щодо проблем охорони довкілля озвучувалася і в спеціальному обговоренні на Олімпійському конгресі століття, який відбувся в Парижі в 1994 році, а також під час проведення в Олімпійському музеї (Лозанна) Першої міжнародної конференції з проблем взаємодії сучасного спорту з навколишнім середовищем [2; 7].

У зв'язку із цим, кожні літні й зимові Олімпійські ігри характеризувалися покращеними умовами їхнього проведення, при цьому багато уваги приділялося питанням екологічної безпеки. Порівняйте: Ігри XXV Олімпіади (1992 р., Барселона), XVII зимові Олімпійські ігри (1994 р., Ліллекхаммер), Ігри XXVI Олімпіади (1996 р., Атланта), де навіть було створено спеціальну групу з питань екології. Значна увага екологічним питанням приділялася на XVIII Іграх зимової Олімпіади в Нагано, девізом яких стало гасло "Одне серце – один світ". Серйозно поставились і до організації XXVII Олімпійських ігор (2000 р., Сідней), зокрема, відбулося покращення методів будівництва (активно використовувалися новітні технології на основі сонячної енергії). Турботливе ставлення до навколишнього середовища продемонстрували й організатори XIX зимових Олімпійських ігор (2002 р., Солт-Лейк-Сіті). Ювілейні Олімпійські ігри в Афінах 2004 року теж відзначились активною підготовкою з урахуванням екологічних питань. Зимові Олімпійські ігри в Торіно 2006 року покращили показники екологічної безпеки в будівництві спортивних споруд та інфраструктури змагань. Проведені у 2008 році Ігри XXIX Олімпіади в Пекіні вразили світ своїми екологічними заходами. Для того щоб позбутися індустріального смогу, було організовано масові висадження дерев на околицях міста, а під час Ігор на дороги Пекіна почергово (через день) виїжджали машини то з парними, то з непарними номерними знаками, що дало змогу розвантажити місто від машин і зменшило кількість викидів вуглекислого газу в атмосферу [2].

Підготовка до проведення Олімпійських ігор в Лондоні 2012 року вразила світову спільноту своїм екологічним розмахом. На місці екологічно забрудненої промислової зони з'явився оазис у вигляді олімпійського селища та вже відомих олімпійських об'єктів. Сьогодні значна увага МОК прикута до підготовки Олімпійських ігор в Сочі 2014 року та Ріо-де-Жанейро 2016 року.

До основних питань екологічної безпеки нинішнього олімпійського руху можна віднести:

- спорудження сучасних, багатофункціональних екологічних олімпійських і спортивних об'єктів;
- утилізацію сміття під час і після проведення Олімпійських ігор чи змагань;
- екологічну експлуатацію олімпійських і спортивних об'єктів під час і після проведення Олімпійських ігор чи змагань;
- екологічне виробництво спортивного обладнання й одягу для спортсменів;
- розповсюдження та пропаганду екологічного спорту в сучасному суспільстві.

На нашу думку, одним з важливих є питання подальшої експлуатації олімпійського селища. Масштабні спортивні об'єкти, житлові приміщення, тренувальні центри, прилеглі території мають отримати перспективну оцінку щодо їхнього майбутнього використання. Розрахунки їхнього впливу на навколишнє середовище повинні бути ключовими для функціонування даної олімпійської геосоціосистеми й завдавати мінімальну шкоду довкіллю [5; 7].

Геосистема – природно-географічне середовище Землі, предметом дослідження якого є вивчення різноманітних природних фізико-географічних одиниць різного розмі-

ру й геофізичного складу (від найменших ландшафтних одиниць до найбільших природних зон).

Соціосистема – соціально-економічне географічне середовище Землі, предметом дослідження якої є людина, її діяльність, суспільство в цілому та його вплив на навколишнє природне середовище. Обидва напрями взаємодіють між собою й у результаті утворюють геосоціосистему, яка вивчає взаємодію фізико-географічних і соціально-економічних сторін життєдіяльності людини.

Функціональність геосистеми залежить від усіх її компонентів. Комплексні процеси її діяльності реалізуються за допомогою виконання спеціальних функцій кожної підсистеми (компонента). Основною функцією, яку виконує геосоціосистема, є функція захисту (тобто збереження матеріально-енергетичної бази) [5; 7].

Таким чином, олімпійською геосоціосистемою називаємо територіально відмежовані об'єкти, у яких функціонально поєднані екологічний, соціальний, економічний, демографічний, гуманітарний, технічний та інші блоки, діяльність яких пов'язана з організацією та реалізацією Олімпійських ігор, спортивної інфраструктури й інших завдань, покликаних слугувати олімпійському рухові.

Метою олімпійської геосоціосистеми є збереження матеріально-енергетичної бази й інфраструктури олімпійського селища (спортивні об'єкти, житлові комплекси, їхнє обслуговування, функціональне й енергетичне забезпечення, експлуатація), зниження енерговитрат, забруднення навколишнього середовища, здійснення моніторингу, забезпечення максимально ідеальних умов для занять спортом, тимчасового перебування великих туристичних мас при мінімальному впливі на навколишнє природне середовище [5; 7].

Вважаємо, що організаційний комітет Олімпійських ігор сьогодні повинен урахувати такі загрози екологічного характеру для забезпечення екологічної безпеки, охорони здоров'я людей тощо, як:

1. Організація розширеної системи відведення загрози здоров'ю людини.
2. Оцінка глобального забруднення атмосфери та його впливу на клімат.
3. Оцінка кількості та напрямів забруднення в біологічних системах.
4. Оцінка критичних проблем, які виникають у результаті використання земельних ресурсів при будівництві й експлуатації спортивних об'єктів.
5. Оцінка реакції наземних екосистем на вплив антропогенних навантажень на навколишнє середовище.
6. Створення й використання найновіших систем попередження про стихійні лиха на місцевості, де проводяться Олімпійські ігри [5; 7].

У зв'язку з такою активною екологічною політикою ООН і МОК, можна припустити, що проблема екологічної безпеки нині є надзвичайно важливою. Проте заходів МОК та ООН недостатньо, адже головними учасниками олімпійського руху є люди, а отже, головну роботу щодо боротьби з екологічними проблемами слід проводити із широкими верствами населення. Наприклад, для того щоб забезпечити належний потік інформації, потрібно активно використовувати засоби масової інформації, які, як відомо, формують думку суспільства.

Окрім того, вважаємо, що особливу роль у формуванні світогляду особистості може й повинна відігравати олімпійська освіта у ВНЗ. Темпи забруднення планети продуктами життєдіяльності людини, глобальне потепління, про яке говорять науковці на всіх телеканалах світу, не можуть залишати осторонь й олімпійський рух. Удосконалюючи систему кадрової підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання й спорту, треба передбачати вивчення екологічних проблем олімпійського руху. Це дасть змогу

підготувати спеціаліста, який передаватиме відповідні знання своїм майбутнім учням [10–12; 16–18].

Оскільки проблеми сучасного олімпійського руху часто обговорюються багатьма організаціями та науковцями світу, отже, вони є актуальними й у контексті реалізації олімпійської освіти, особливо в системі підготовки кадрів з фізичного виховання та спорту. Таким чином, важливо дізнатися про ставлення студентів до екологічних проблем сучасного олімпійського руху.

Аналіз першого блоку запитань, який стосується проблем екології й діяльності МОК і НОК щодо їхнього вирішення, засвідчив такі результати. Так, на твердження, чи ефективна діяльність МОК у вирішенні екологічних проблем світу, 14,9% респондентів зі спортивних ВНЗ Польщі та 18,4% з України відповіли ствердно.

Стосовно запитання “Чи знаєте ви конкретні екологічні акції, проведені МОК?”, то 0% опитаних у Польщі та 1,6% в Україні чули про такі заходи, а 0% до 2%, відповідно, указали, що чули про проведення НОК екологічних акцій у масштабах держави, регіону, міста. Водночас встановлено, що всього 10,4% студентів зі спортивних ВНЗ Польщі та 36,6% України намагалися віднайти необхідну інформацію про проведення екологічних акцій або хотіли б долучитися до їхнього проведення.

Виявлено, що 43,6% респондентів спортивних спеціальностей у Польщі та 89,0% в Україні підтримали б проведення екологічних акцій НОК у своєму місті.

На запитання “Чи вважаєте ви за необхідне розгорнути активну інформаційну та роз’яснювальну роботу з проблем довкілля при НОК, які є членами МОК?”, позитивно відповіло 97,8% студентів з Польщі та 71,2% – з України.

Також виявлено, що 62,7% польських респондентів і 80,9% українських охоче взяли б участь в екологічних акціях, які проводяться під егідою НОК. Встановлено, що 81,2% студентів з Польщі та 89,1% з України вважають, що МОК і його структура повинні перейматися проблемами екології світу.

Анкетування майбутніх фахівців не спортивних ВНЗ в обох країнах охопило 347 студентів I–III року навчання, з них 223 респонденти з України й 124 – з Польщі.

Стосовно твердження, яке визначало ефективність діяльності МОК у розв’язанні екологічних проблем світу, виявлено, що 25,3% опитаних в Україні та 5,7% – у Польщі вважають роботу МОК у цьому напрямі ефективною.

На запитання “Чи знаєте ви конкретні екологічні акції, проведені МОК?” лише 1,0% респондентів в Україні й 0,3% – у Польщі відповіли ствердно. При цьому 2,3% українців і 0,3% поляків указали на те, що чули про проведення НОК екологічних акцій у масштабах своєї країни, регіону, міста.

Також встановлено, що в Україні 41,7%, а в Польщі 26,7% опитаних студентів намагалися відшукати інформацію про проведення екологічних акцій або хотіли долучитися до їхнього проведення. Усього 89,8% українських респондентів і 52,6% польських підтримали б проведення екологічних акцій НОК у своєму місті. На запитання “Чи вважаєте ви, що необхідно розгорнути активну інформаційну та роз’яснювальну роботу з проблем довкілля при НОК, які є членами МОК?” 82,6% студентів з України та 88,3% з Польщі відповіли ствердно. Також виявлено, що 80,6% українських респондентів і 68,8% польських охоче взяли б участь в екологічних акціях, які проводяться під егідою НОК.

У результаті дослідження встановлено, що 90,9% опитаних в Україні та 87,2% в Польщі вважають, що МОК і його структура повинні перейматися проблемами екології світу.

Таким чином, результати анкетування 893 студентів в указаних країнах загалом дало змогу визначити, що в середньому лише 17,5% респондентів вважають діяльність МОК ефективною в напрямі розв’язання екологічних проблем світу.

На запитання “Чи знаєте ви конкретні екологічні акції, проведені МОК?” тільки 1,0% відповіли ствердно. Лише 1,5% вказали, що чули про проведення НОК екологічних акцій у масштабах країни, регіону, міста.

Також виявлено, що всього 32,8% опитаних студентів намагалися віднайти необхідну інформацію про проведення екологічних акцій або хотіли долучитися до них. Установлено, що 77,5% респондентів підтримали б проведення екологічних акцій НОК у своєму місті.

Щодо запитання “Чи вважаєте ви, що НОК, які є членами МОК, мають розгорнути активну інформаційну та роз’яснювальну роботу з проблем довкілля?”, то 80,6% студентів підтримали це твердження. 76,3% опитаних охоче взяли б участь в екологічних акціях, які проводяться під егідою НОК.

Виявлено 88,2% респондентів, які вважають, що МОК і його структура повинні перейматися проблемами екології світу [7].

Таким чином, реалізуючи екологічну складову в системі олімпійської освіти майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту, ми забезпечуємо їхню потребу в знаннях щодо екологічних проблем розвитку сучасного олімпійського руху. Знання, здобуті молодими спеціалістами, згодом перейдуть до учнів ЗОШ.

Висновки

1. Сучасний олімпійський рух в умовах світової глобалізації характеризується багатьма проблемами, одна з яких – взаємодія світового спорту, як соціального явища, з навколишнім середовищем, а отже, екологічною безпекою на планеті. Одним з аспектів вирішення цих питань є олімпійська освіта, зміст якої слід оптимізувати – з одного боку, а з іншого, – реалізовувати її в системі кадрової підготовки фахівців з фізичного виховання й спорту, що неодмінно збільшить рівень їхньої олімпійської освіченості, спонукатиме до пошуків шляхів вирішення названих негативних явищ.

2. Результати анкетування 893 студентів в Україні та Польщі дали змогу вивчити їхню думку щодо екологічних проблем сучасного олімпійського руху.

Стало відомо, що лише 17,5% респондентів вважають діяльність МОК ефективною в напрямі розв’язання екологічних проблем світу. На запитання “Чи знаєте ви конкретні екологічні акції, проведені МОК?” тільки 1,0% відповіли ствердно. Лише 1,5% вказали, що чули про проведення НОК екологічних акцій у масштабах країни, регіону, міста.

Усього 32,8% опитаних студентів намагалися віднайти необхідну інформацію про проведення екологічних акцій або хотіли долучитися до них. Установлено, що 77,5% респондентів підтримали б проведення екологічних акцій НОК у своєму місті.

Щодо запитання “Чи вважаєте ви, що НОК, які є членами МОК, мають розгорнути активну інформаційну та роз’яснювальну роботу з проблем довкілля?”, то 80,6% студентів підтримали це твердження, 76,3% опитаних охоче взяли б участь в екологічних акціях, які проводяться під егідою НОК. Виявлено 88,2% респондентів, які вважають, що МОК і його структура повинні перейматися проблемами екології світу.

3. Система підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання й спорту має містити розділи, які розкриватимуть екологічні проблеми сучасного олімпійського руху, проведення Олімпійських ігор, будівництва й експлуатації спортивних об’єктів, виробництва спортивного одягу та приладдя тощо.

1. Виноградов М. А. Рівень олімпійської освіченості студентів Криму / М. А. Виноградов, А. В. Мутьєв // Гуманітарний центр “СпАрТ” РГАФК, 1998. – Таврія. – С. 71–233.
2. Энциклопедия олимпийского спорта : в 5 т. / под общ. ред. В. Н. Платонова. – К. : Олимп. л-ра, 2004. – 584 с.

3. Платонов В. М. Энциклопедия олимпийского спорта Украины / В. М. Платонов. – К. : Олимп. л-ра, 2005. – 462 с.
4. Олійник Ю. О. Олімпійська освіта майбутнього вчителя фізичної культури : методичні рекомендації / Ю. О. Олійник. – Івано-Франківськ : ІНПН, 2010. – 56 с.
5. Олійник Ю. О. Олімпійський рух та основи олімпійських знань : курс лекцій / Ю. О. Олійник. – Івано-Франківськ : ІНПН, 2010. – 117 с.
6. Олійник Ю. О. Олімпійська освіта майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту / Юрій Олійник // Вісник Прикарпатського університету. Серія фізична культура. – Івано-Франківськ, 2011. – С. 86–91.
7. Олійник Ю. О. Олімпійська освіта в системі підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту : дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту : 24.00.02 / Олійник Юрій Омелянович. – Івано-Франківськ, 2012. – 210 с.
8. Прокопчук Ю. А. Модель олимпийского образования студенческой молодежи на основе спартанских игр : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Прокопчук Юрий Андреевич. – Краснодар, 1998. – 238 с.
9. Tallberg P. The Olympic Games, contribution to the democratization process / Piter Tallberg // Proceedings 50th International session for young participants. – Olympia, 2010.
10. The Greening of sport – The Thirol Dimension of the Olympics // A special issue of Environmental. – Oslo, 1994. – Feb. – 65 p.
11. Кузьмичева Е. В. Спорт и окружающая среда. Итоги II Междунар. конф. [Електронний ресурс] / Е. В. Кузьмичева. – Режим доступу : <http://lib.sportedu.ru/press/tpfk/1998N2/p59-61.htm>.
12. Международные конференции по охране окружающей среды [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://partnerstvo.ru/lib/pravo/node/778>.
13. Неверкович С. Д. Спорт и окружающая среда: перспективы развития [Електронний ресурс] / С. Д. Неверкович, В. А. Хоточкин, Е. В. Кузьмичева. – Режим доступу : <http://lib.sportedu.ru/press/tpfk/2001N3/p2-5.htm>.
14. Олимпийские игры и большая политика [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://gtmarket.ru/laboratory/expertize/2008/1647>.
15. Ратнер А. Б. МОК и борьба с допингом в спорте на современном этапе [Електронний ресурс] / А. Б. Ратнер. – Режим доступу : <http://lib.sportedu.ru/Press/TPFK/2001n7/P9-10.htm>.
16. Рекомендації XIII Олімпійського конгресу [“Олімпійський рух у суспільстві”] : XIII Олімпійський конгрес (Копенгаген, 5 жовт. 2009 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.noc-ukr.org/ua/officialdocuments/recommendations.html>.
17. Рио-де-Жанейрская декларация по окружающей среде и развитию [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.un.org/russian/document/declarat/riodecl.htm>.
18. United Nations Environment Program [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.unep.org/>.

Рецензент: докт. біол. наук, проф. Мицкан Б. М.

УДК 37.037

ББК 74.200.55

Євгеній Франків

ОЦІНКА НА УРОЦІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ЯК МОТИВАЦІЙНО-СТИМУЛЮЮЧИЙ ФАКТОР ДЛЯ ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Здійснено аналіз визначення понять оцінки під час навчання в школі. Проаналізовано форми вираження, складові й функції, які вона виконує. Досліджено мотиваційно-стимулюючий аспект оцінки та її вплив на розвиток учня середнього шкільного віку. Установлено, що позитивний вплив оцінки на уроці фізичної культури є там, де вчитель і директор навчального закладу однаково зацікавлені в розвитку здоров'я дитини.

Ключові слова: оцінка, фізична культура, середній шкільний вік.

Рассмотрены определения понятий оценки и педагогической оценки. Проанализированы формы выражения, составляющие и функции, которые она выполняет. Исследовано мотивационно-стимулирующий аспект оценки и ее влияние на развитие ученика среднего школьного возраста. Установлено, что положительное влияние оценки на уроке физической культуры есть там, где учитель и директор учебного заведения равно заинтересованы в развитии здоровья ребенка.

Ключевые слова: оценка, физическая культура, средний школьный возраст.